

5-Ty gto Las No 74
free

deewabihjigs andelmannis

Daniels Loests.

L 2^y
185 m/f (M)

L 239 (P)

Beet fluſſu tam Rungam un iſzeet pee Winna.
Dahw. ds. 37, 7.

Baur fluſſu buhſchanu un zerribu juhs warretut
ſtipri buht. Esatj. 30, 15.

Manna dwehſele irr fluſſu pee DGewa, no Winna
nahk manna pestiſchana. Dahw. ds. 62, 2.

N i h g â ,

isdohts no kristigu rakstu gahdataſeem

1 8 6 5.

1983
Pārē 1869. g.

L. V. B.
No. _____ In. 116.428

0310050644

28

o Juhans (1869)

Nozensures atwehlehts.

Rīhgā, 27tā Febr. mehn. deenā 1865tā gaddā.

Gislebenē, drīksts Kloppela grahmatu drīksts.

Kad Apustuls Pehters sawā grahmata (1 Peht. 1, 15.) sakka:
„tā fa tas, kas juhs aizinajis, svehts irr, tāpatt arridsan
juhs paschi tohpeet s̄wehti wījā darrīschana,” tad ar to iksa-
tram kristigam zilwēkam parahdihts, pehz ko winnam jadsen-
nahs sawā dīshwoschanā. Jo wairak nu kahds zilwēks zaure
Dēwa schehlastibu to panahzis, ka pasaulei un grehkam no-
mirris un Dēwa preekschā fa gaijmas behrns staigajis, kam
ta ihsta mantas-dalla nolikta debbesis, jo s̄wehtigaka winna
preekschishme buhs teem, kurreu widdū winsch dīshwo, un winsch
ar to laudis spehzigaki pamohdinahs us kristigu atsīshchanu
un dīshwoschanu, ne fa wiſſskaidrakī un labbaki mahzibas-
wahrdi to paspehjī isdarriht.

Tahdu ihsta kristiga zilwēka preekschishmi dervis wihrs,
kas jau Dēwa-preekschā aīsgahjis, wahrda Loeſt, Berlines
pilsfata dīsmis 1759tā gaddā. Kristibā tehws, kas bija
dahrneels, winnam peelizzis tohs wahrdus Johann Daniel, ar
to sawam behrnam gribbedams līhds doht to s̄wehtu wihrū un
Praweeshu peeminnechamu, kas zauri skattijuschees us Dēwa
schehlastibas-padohma pīsnigu peepildischamu, un kas paschi
sawā dīshwoschanā panahkuchi itt brihnischliku Dēwa glabba-
schamu. Schee winna kristibas-wahrdi muhsu Loeſtam daudſ-
lahrt bijuschi par leelu eepreezinachamu un drohschinaschanu
un tāpatt kristigeem wezzakeem gan peeklahtohs sawus behrnuš
kristibā nosaukt ar deewabihjigu wihrū un seewu wahrdeem,
kas s̄wehtōs rafstōs mums par preekschishmehm usrahditi.

Muhsu Loeſta tehws dīshwoja kluſsumā un sawus behr-
nuš raddinaja us deewabihjafchanu un Dēwa luhgschanu.
Wehl sawā wezzumā Daniels labbi peeminneja, zif dedſigi
winna tehws līhds ar sawu faimi par sawu kehninā Dēwu
bija luhdsis. Masinisch buhdams winsch weenreis us tehwu
fazzija: kehninām jau effoh leela manta un warra, tā fa
schim neleekotees wis waijadsigs, par winnu wehl Dēwu
luhgt. Tehws to pamahžija, fa tas tā pawehlehts s̄wehtōs
rafstōs, prohti Tim. 2, 1—3: „Tad nu es pamahzu pahr
wiſſahm leetahm, fa noteek luhgschanas, peesaukschanas, aīs-

Iuhgſchanas, pateikſchanas par wiſſeem zilwekeem, par fehni-
neem um wiſſeem, kas irr augſtā fahrtā, lai mehs meerigi un
kluſſi dſthwojam eekſch wiſſas deerabihſchanas un gohda.
Jo tas irr labs un peenemmigs preekſch DEwa, muhsu
PEſtitaja." Kad scheem wahrdeem nebuhschoht klausicht, tad
tas wiſſai semmei nahſſchoht par sohdu un eſſoht jabibſtahs,
kad mairs neluhgs par fehninu un wiſſu augſtibu, ka tad
zellees breeſmigi laſki. Echo wahrdu pateefibū Daniels pehz
dabbuja atſfahrſt ſawōs zellōs, wiſſuwairak Sprantschu ſemmi.

Berlines ſkohlaſ tobrihd bija kristigi ſkohlmeiſteri, un ſkohlaſ-
behrnu laſſama grahmata bija patti Bihbele. Dauſs dascha-
dās leetās un ſinnaschanās winnus gan nemahziſa, bet grun-
tigi eewedde DEwa wahrdōs, laſſiſchanā, raktiſchanā un
rektiſchanā. Mahzitaji bija ſinnatneeki un uſluhki par ſkoh-
lahm un bija wiνnu widdū zitti, kas tahs apmekleja ifneddelas
woi allafch pahrneddelahm. Pa tam wehl tur pehz teizama
liſſuma no leeldeenas lihds Mikkleem wiſſeem ſkohlaſ-behrneem
ar ſaweem ſkohlmeiſtereem baſnizā bija jaſanahk (ſwehtdeenās),
fur pehz nodſeedatas dſeeſmas un no mahzitaja noturretaſ
luhgſchanas ſkohlmeiſteri woi mahzitaji paſchi ſkohlnreekeem
pahrwaizaja, fo no DEwa-wahrdu mahzibas bija ſaprattuſchi.

Tahdā labbā ſkohla Daniels mahzijahs, lamehr pee
DEwa galda tiſſe peeneimts, un tad mahzijahs poſamentihra-
ammata.*). Kad ſchis mahzibas-laifk arr bija iſſtahwehts,
tad Daniels ſā wandersellis apmekleja Sprantschu - un,
Schweizeru-ſemmi un deenwiddus Wahzſemmi, ſawu ammatu
itt pilnigi gribbedams iemahzitees. Weens no wiνnu mihla-
keem draugeem, Str., kas pehz bohmwillſ-prezzes iſſtrahdaja,
tanni paſchā laifk arr biju dewees us wanderselles ſtaigafſchanu,
bet ne wiſ ar wiνnu ſohpā, jo tas ſawā tizzibā ar wiνnu
neſalihke. Winsch negribbeja tizzeht, fo ar ſawu ſaprachanu
newarreja apkert, tadeht arri KRiftus deewiſchligu buhſchanu
negribbeja peenemt, lai gan ſw. rakſti ſafka:

Es um tas Tehws Mehs eſſam weens. Jahn. 10, 30.

Kas Manni reds, tas to Tehwu reds. Jahn. 14, 9.

DEws bija eekſch KRiftus, ſalihdſtinadams to paſauli
ar Sew Paſchu, wiſſeem wiνnu grehkuſ nepeelihdſtinadams.
2 Kor. 5, 19.

Tik lohli DEws paſauli mihlejis, ka Winsch ſawu

*) Poſamentihri iſſtrahda wiſſadus bantes, linter, ſihſchu puſchkuſ,
Jchnohres, poſgas un zittas tahdas pee drehbju iſgrejnöſchanas wai-
jadſigas leetas.

Waschu weenpeedsuminuschu Dehlu irr dewis, fa wiſſeem teem,
fas eelich Winnu tizz, nebuhs pasust, bet muhschigu dſihwo-
ſchanu dabbuht. Jahr. 3, 16.

Man irr dohta wiſſa warra debbesis un semunes wirſu.
Matt. 28, 18.

Ia fas gribb Winnu (ta, fas Man ſuhtijis) prahtu
darriht, tas no ſchahs mahzibas ſaprattihſ, woi ta irr no
Dewa jeb woi Es Pats no ſenvis runnaju. Jahr. 7, 17.

Bet Str. ſcheem wahrdeem turrejahſ pretti, itt fa rafſtihts
ſtahw 1 Kor. 2, 14: Tas meeſigs zilweks nežanemun, fas no
Dewa Garra irr, jo tas winnam irr geſkiba un wiſch to
newart ſapraſt, jo tas tohp garrigi teesahſtſ.

Lahdā netizzigā prahtā wehl buhdains Str. kahdā ſweht-
deenas rihiā ſtaigaja Wirtembergas walſtibā, un kahdā falnā
tam bija jaufa ſtattifchana paht daudſ zeeineem un meefteem.
No appakſhas bija dſirdama baſnizu vulftenu ſwannifchana!
un tik mihi ta tam aufis ſkanneja, fa apnehmahſ, winna aizi-
naſchanai paſlauñht. Kad tik daudſ baſnizu tohni win-
na azzim parahdiyahſ, winnam ſittahſ prahtā: woi tad
wiſſeem teem zilwekeem, fas ſchē dſihwojuſchi un wehl
dſihwo un fas ar leelu tehrinu un puhleſchanu tahſ baſnizas
uszehluſchi, — woi teem wiſſeem buhs wihlees? — Woi tak
nebuhtu pateeſiba, pee fa tee turrejuſchees? Woi ta nebuhs
aplama pahrgudtriba un leeliba, kad tik daudſ tuhktoschus un
tuhktoschus gribb pahrgudroht? — Sawu brohkaſtu, fo no
falna noeijoht bija ſahzis ehſt, wiſch bija paehdis, kad ar
ſawu pauni pee baſnizas durwim ſtahweſa. Arraja-wihrs
lahdā tam laipnigi parahda, fur pauni nolift un to wedd us
benki ſew blaſkam. Saſt dſeedah „Zif ſpohſchi ſpihd mans
ZEſulansch,” un wiſch eefkattahſ nahburga dſeeſmu-grahmatā.
Ba tam labbi dſihwojis mahzitais kahp us kanzeli un ſirſnigi
Dewu luhdots laſſa no Bahwila virmas grahmatas us Ko-
rintereem gabbalu no pirmas nodallaſ, fur wiſſuwairak muhſu
wanderſellim pee ſirds kerrahſ 18ta perſchina: jo tas wahrds
no krusta irr geſkiba teem, fas vaſuhd, bet teem, fas muhschigi
tohp iſglahbti, teem tas irr Dewa ſpehks. Str. klaufahſ
nonehmees. Winnam ta leekahſ itt fa pee pawiſſam gitteem
zilwekeem buhtu eegahjis. Meldinu wiſch paſinne un arri
dſeeſmas un Biheleſ wahrdi winnam nebijia nepaſihtami, bet
tahdu draudiſi, fas ar wiſu ſirdi un dwehſeli us Dewa
wahrdeem klaufiſyahſ, wiſch wehl nebijia redſejis. Schis ſpred-
dikis zaur Dewa ſchelhaftibu winnu wiſſai pahrwarreja.
Winnu wezzas dohmas iſnihke, wiſch atſkahre, fa kriſtigas

tizzibas padohmu tikpatt mas warr isdibbinah ar dabbigu
sapraschanu fa augstu falnu ismehroht ar rohkas sprihdi.
Winsch pehz beigteem DEgewa wahrdeem to wezzu mahzitaju
apmekleja, kas ar sawu sluddinaschanu bija gaismu zehlis
winna dwehsele. Schim tas jauneklis parahdijahs fa fahds
Matanaels un winsch to ta eemihleja, fa tam tannu paſchā
zeemā weetu gahdaja, fur sawā ammatā darbu dabbuja. Tur
nu neween swehtdeenās ta ustiziga ganna no Swehta Garra
swaiditeem spreddikeem usklaſſijahs un no winna tikke ap-
lohpits pee dwehseles, bet valifke arr par beedri pee jaunu
lauſchu ſapulzeschanas treschdeenas un ſeftdeenas walſtarōs
pehz pulſten 8. — Schinnis ſaeſchanas laubis pateeſi
warreja peenemtees deewabihjafchanā, jo ar dſeedaſchanu un
DEgewaluhgſchanu fahfuschi tee iſlaſſija nodallu no ſwehtteem
rafsteem un tad dabbuja dſirdeht ſinnaſ par DEgewa-walſtibas
leetahm, par miſſiones darbeem u. t. j. pr. woi arri teem
laſſija preefchā no grahmatahm, kas bija derrigas us tizzibas-
apſtiprinashanu. Zahdas ſapulzeschanas tobrihd atraddahs
zaur wiſſu Wirtemberga walſtibu neween preefch jaunekleem,
bet arri preefch jaunahm meitahm, ſeewahm, wiſreem un
behrneem. Daniels Loefſis tikpatt fa winna draugs, tas
ſeddelnekaſellis R. no tahm arri ſwehtibu panahfuschi. Pa-
wiſſam Wirtembergas ſemme dascheem tuhlfſtoscheem wander-
ſelleem palifkuſi par ſwehtibu, kas woi ſawu tizzibu bija
paſpehlejuſchi paſtaules gaitās un paſtaules miheſtibā woi
tur wehl pirmu reiſi tikke mohdinati us tizzibu un jo prohjam
valifke tizzibas atſihſchanā un apleezinaschanā.

Str., par furra atgreeschanu mehs ſtahtijuschi, pehz no
Daniela Loesta wehl wairak tikke apſtiprinhats, bet bija arri
ſchim par ſwehtibu, jo Daniels ar winnu dſihwodams un
apcedamees mahzijahs ar lehnibu un miheſtibu paneſt tohs
gilwekus, kas ar winnu nebijsa weenā tizzibā. Miheſtibas un
ſchehlodams winsch ihſtā laikā mahzeja atrast to veederrigu
labbu wahrdu, ar fo prettinekus pahrleeginaht. Winsch itt
ſtaidri un tomehr itt mihligi mahzeja parahdiht pehz
Reem. 1, 21. 22., fa winnu neprattiga ſirds aptumſchota
tappuſi un fa lifdamees gudri eſſoschi tee par gekeem tappuſchi.

Daudſkahrt Loefſis par to dene leezibu, fahda ſwehtiba no
ta zellahs, faid laudis pee DEgewa wahrdeem tik zeeti turrahſ,
fa winsch Wirtembergā to bija atraddis. Winsch bija pa-
nahzis Sprantschōs, fahds ſohds jau tobrihd tai ſemmei tadeht
wirſu gulleja, fa par DEgewa wahrdeem neko tur nerehkinaja.
Jau preefch ta dumpja-laika, fur Sprantschōs wiſſ gahje

juffu juffam, winsch tur dabbuja redseht, fa wels tur spehjigi darbojahs eelsch teem behrneem tahs netizzibas (Ewes. 2, 2.) un fa DEgewa dušmiba pahr scheem netizzibas behrneem nahze, kas nemahzeja rint un ee-eet DEgewa duſſeschana (Ewes. 5, 6. Ebr. 3, 18.)

Mahjās pahrnahzis muhſu Daniels sahze andelet ar posamentihra-darba prezzehm. Nu winsch sawā dſihwoſchanā iſrahdiſa to wahrdū pateeſibū, kas uſrafſtiti Tim. 4, 8: „Ta deewabihjachana derr pee wiſſahm leetahm, un tai irr ta apſohliſchana ſchahs klahtbuhdamaſ un tahs nahtoſchahs dſihwoſchanas.“ Teem laudim, kas preefſch winna strahdaja, winsch darbu maksaja pilnigi un bes ſawechanas, un fo no zittahm puſſehm eepirke, tam bija allaschin freetnam darbam buht. Tapehz winnam pirzeju nekad netruhke, lai gan winsch attahlu dſihwoja no pilſata widdus, un fad winsch sawā mahjas-buhſchanā no wiſſas lepnibas un leekas tehreſchanas iſſargajahs, tad neween paſcham bija ſawa pahrtiſchana, bet atlifſe arri, ar fo daudſeem valihdeht, lai gan paſchi mahjas-lauidis maſ par to dabbuja finnaht, tadeht fa winsch turreſahs pehz ta wahrda Matt. 6, 3: „Kad tu tohs nabbagus apdah-wina, tad lai tawa freija rohſa neſinn, fo tawa labba darra.“ Bihbele bija winna ihſta laſhamma grahmata, jo winsch tur allaschin atradde, kas winnam pee laizigas un muhſchigas labklahſchanas bija waijadſigs. Behdigeem un noſkummuſcheem winsch bija uſtizzams padohmawewejs, nabbageem valihgs,*) apſpeeteem un waijateem aiftahwetajs ar wahrdeem un rafteem. Winsch ſawu fristigu tizzibu parahdiſa darbōs.

*) Bijā arr ſtary teem, kas winna valihgu meſleja, leeluči, kam bija iſweiziga, walleda, ſawas behdas leelinaht un iſrahdiſes par itt deewabihjigeem laudim, ta ka teem iſdewahs, winnu peerwilt, lai gan winsch pratte iſhchikirt tohs garrus. Ta weenreis taħds pee winna nahze, luhg-dams lai aiftahd tam 200 dahldeſus, kas patlabban ſhim nohtiqi waijadſigi, bet fo ihsā laikā buhſchoht atmahaht. Loejām bija til daudiſ pee rohfas un neko launa no ta wihra neſinnaħħams winsch tam to paſneeb. Til la wihrs iſgħajjis no iſtabas jau winnam ſħaujahs prahħi, la par daudiſ abtri tam tizzejis, un tuhdaq arri winna deenestes-meita eeffrein iſtabā waizadama: Ellings, pehz fo tas zilweks nahzis? Loejis atbild: Kam tu fo gribbi finnaht? Schi ſlaħſta: Winsch jaure poħruħi eedams un manni neredsedams, kas biju tumfchā faktañ, fazzija: „Nu, labbi, fa man ta nauda rohſa, lai nu winsch luħlo, kur to atdabbuħs!“ Loejis loħgu atweħris uſauz wiħram jau “us eelas ſtaigadamam, lai weħl reiñ nahf augħidha. Atnahlu ſħam fakfa, fa to naudu weħl gribboht paħ-ſtaħtiħt. Kad nu tas iſbriħnejes to leek us galdu, Loejis to nemm pee ſewis un fakfa: Nu labbi, fa man ta nauda rohſa, lai nu winsch luħlo, kur to atdabbuħs! Wiħrs apſiulbiſ ſawus paſħuſ wahrdus dſiредedams,

Zeeta kā sabraudsejchanā wiñsch dñshwoja ar kristigeem laudim,
kas labprah̄t winnam usklauñjahs sawās sapulgejchanās, jo
neweens tik fñsnigi un spehzigi nemahzeja leezibu doht no
muñsu ñllunga un Þestitaja leelas mihestibas un laipnibas,
fa wiñsch.

Gauschi pee firds winnam gahje, fa dauds laudis sweht-
deenu ne gribbeja swehtiht. Winsch, fa no tehwa us to bija
raddinalhts, ifswehtdeenas gahje Ðewa naminā un ne pais
swehtā deenā sawā animatā nestrahaja ne arri saweem lihds-
strahdnekeem to palahwe un sawu bohdi turreja zeeti aisslehtgu.
Kas no winna fo gribbeja pirkt warreja pee-eet pee winna
festdeenā, wehli wakkarā, woi pulksten desmitos. — Bet gad-
dijahs weens andelmannis, kas winnam leelus pelnus dewe,
tas tilfchi swehtdeenas woi norunnatai prezzei nahze pakkal
woi jaunu darbu peestelleja. Lai nu gan Loëts winnu us to
norahdija, kahda neswehtiba no swehtdeenas pulgoschanas
zellotees un fa pee daudseem Ðewa sohds par to itt bailigā
kahrtā nahkoht redsams, fa turpretti ta eñohit itt teizama Ðewa
schehlastiba, fa tas debbes- un semmes ñllings Saweem raddi-
jumeem tahdu duñgeschanas deenu wehlejis, — tas nepalihdsjeja
neneeka. Tas andelmannis itt winnam par spihti swehtdeenas
winnu apmekleja un wehl nehmahs ñmeeklā lift winna wahrs-
dus. Muñsu Loëstam, kas pee Ðewa hausleem un apfohli-
schahanahm zeeti turrejahs, tas paliske ne-iszeeschams un wiñsch
par to schehlodamees runnaja ar sawu draugu, baron fungu
R. — Schis, kas ar zitteem draugeem kohpā nabbageem
wehvereem Schlehsias semmē darbu gahdaja, Loëstam dewe
padohmu, lai posamentih̄-darbu pameit un sah̄ andeletees ar
audelsteem. Loëts ar preeku darrija pehz ta padohma, tapehz
fa nu swehtdeenas wair̄s nebija jabihstahs no neleetigas us-
mahfschanas, un wiñsch pehz Ðewu no wiñas firds dabbuja
flaweht par to, fa Tas schahdu padohmu wiñadi bija
swehtijis.

To arri ahriqās leetās Loëts peedshwoja itt redsamu un
brihnischkigu Ðewa palihgu. Ta weenreis tas pats baron-
fungs R., kas behdigeem labprah̄t klah̄t stahweja, luhdse
Loëstu, lai jelle schis parafstahs par galwineku kahdai deewa-
bihjigai gaspaschaj, kas jebshu gan turriga buhdama tomehr
scho reis speesta no kahda zeeta wihra us ahtru rohku nemas

mehns pa durwim welkahs ahrā un nelad wair̄s sawas azzis Loëstam
nerahdija, kas Ðewain vateize, fa tabdā kahrtā sawu naudu bija warres-
jis glahbt.

zittadi newarroht glahbtees no leelas skahdes. Ta leeta eijoht pawijsam drohscha, par fo wehl no ta augsta teesas-funga S. warroht leezibu dabbuht. Loests noeet pee scho teesas-fungu, reds us winna galda usschirktu Bihbeli un dabbu no winna dsirdeht, fa winch zeeti ween turrotees pee DEwa wahrdeem. Pa tam winch Loestam isstahsta, fa winch to gaspaschu labbi pasihst, fa eijoht bijis us winnas leelahn muischahm, un fa lai tas nemas nebihstahs winnai palist par galwineeku, — winch pats par mašu brihdi to galwoischanas grahamatu tam atdohschoht. Us tam Loests parakstahs par galwineeku preeksch 600 dahldereem. Paet pahrs mehnejchu, fa par to leetu neko nedabbu dsirdeht. Us reisti, — tas bija fahdā festdeenā, — Loestam no teesas teek usdohts, lai nahfoscchā ohtrdeenā tohs 600 dahlderus maksa, zittadi winnu buhschoht kihlaht. Winch noteck pee baron-fungu R., tur vadohmu mafleht, bet bija fo isbihtees, kad fchis winnam sinnamu darrija, fa winni abbi diwi eijoht peewilti no tahs gaspaschas un no ta teesas-funga, jo tai gaspaschai eijoht wairak parradi ne mantas un muischu-wehrtibas, un tas teesas-fungs laikam eijoht winnas beedris pee tihschas krahpschanas.

Loests nu gan zittadi tahdu skahdi buhtu warrejis panejt, bef us nahfoscchā ohtrdeenu tik leelu naudu makshaht winnam nebijsa eespehjams. Jo wehl winnam us nahfoscchā festdeenū bija ja-ismafsa 300 dahlderi par jaunu prezzi, fo bija dabbujis. Tadeht winch aiseet pee fahda drauga palihgu mafleht. Us zetta winnam pasihstams nahk pretti, fas winnam 400 dahlderus bija aisdewis, un winnam saffa, ta nauda schim eijoht nohtigi waijadfiga us nahfoscchā peektdeenu, fur tam prezzes nahkoht makshajamas. Loests saffa: „Jums juhsu nauda buhs!” un aiseet tahlak pee sawa drauga. Bet pirms wehl schim sawu waijadfigu warr isteikt, tas winnam saffa, fa tam tee 500 dahlderi, fo eepreekschā winnam aisdewis, waijadfigi us treschdeenu, fur tee schim par novirktu mahju ismafsajami. Daniels atkal atbild: „Juhsu nauda jums buhs!” bet ar lohti gruhtu sirdi. Wehl apbehdinatam wiham padohms sittahs prahia. Izt mihsch draugs, kam winna leelas andeles pehz allaschin gattawa nauda bija rohstā un no fa winch jau preeksch fahda laika bija aisdewis 500 dahlderus us wekfeli*) un wehl 300 dahlderus bes parrada-sihmes, tannī paschā laikā bija aisdewis DEwa preekschā, bet pehz winna turrigas

*) Wekfeli is irr parradu-sihme, kam tahds liffums, fa ja-eet zeetumā, kad nolikta laikā to naudu nemafsa.

buhſchanas wehl warreja zerreht, fa winna atraitne schim buhſchoht palihdſcht. Bet tas weſjelis lihds ar wiſſeem naudas-papihreem bija nodohts pee bahrinu-pehrminderu-teefas, un fad wiſch pee atraitnes eegahje, ta wianam parahdijs teefas-pa-wehleſchanu, fa weſjelis emakſajams pee teefas us nahkoſchu zettortdeenu. Tee 300 dahldei, atraitne fazzijs, fo mans aigahjis wihrs jums aisdewis, watt palift lihds ſestdeenai, jo tad wehl man tee rehkenini par wiſſu, fas pee behrehm bija waijadſigs, buhs makſajami. „Gahdaſchu par aismakſachanu!“ atbildeja gruhti pahrbaudihts wihrs, fas labbi pahrpratte, fa zaur DEgewa ſwehtu ſinnu ween tif dauds kibbeles us reiſ tam warreja uſeet, un tizejia, fa winna KÜngs debbefis to buhſchoht iſwest pee ſwehtiga galla, lai arri paſcham watt buht paſaules preeſchā buhſchoht jaſtahw apkaunotam.

Wiſch nu nogahje pee baggata funga, fas labbi ſinnaia, fa Loeftam bija prezzu un zitta padohma papilnam, ar fo wiſſus ſchohs parradus ar laiku makſaht, un fas lehti tam warreja aidoht pahri tuhkoſchu dahldei, jo tif dauds nu bija waijadſigs, lai tannī nahkoſchā neddelā truhkumā un kaunā nekriftu. Bet ſhim baggatam, fas ſawu naudu tif us leeleem augleem iſdewe, jau ilgu laiku tas rahmais Loefts, fas ſawā tizibā mahzeja preezigs dſiſhwōht bes wiſſas ſuhdiſchanas, bija reebigs bijis (Sahl. qudr. 2, 15.). Wiſch gan ee-eedamam Loeftam itt laipnigi lifkahs präſiht: „Kā tad man tahds gohds tizis, fa juhs manni apmeklejat?“ bet fad tas atbildeja: „N. funga, man tahda ne-eespehſhana un waijadſiba uſeet nahkoſchā neddelā,“ tad wiſch ne iſrunnaht tam nedewe, bet zeet-ſirdigi to iſſmeedams fazzijs: „Jums Loesta funga, ne eespehſhana un waijadſiba? Tas jau nemas newarr buht. Juhs jau allaschin leelijuschees, fa jums tahds mihligais un baggatais KÜngs, kam juhs ne-eita pee Winna?“ — Loeftam tee wahrdi bija itt ihſta pamahzifhana no ta KÜnga puſſes. Wiſch atbildeja: „Juhsu taiñiba, KÜngs, peedohdeet, fa jums par geuhtibu bijis!“

Itt fa naſts-tumſibā ſtaigadamu rihtablahſma eepreezina, ta baggata wihra iſſmeeschanas wahrdi Loesta aptumſhotu prahdu apgaifmoja. Wiſch ſteidsahs us mahju un zellidſ krittis ar aſſarahn peedohſchanu luhsahs no ſawa PEſtitaja, fa nebijs papreeſch palihgu meklejis pee Winna, bet ſawu zerribu lizzis us zilwekeem. Winna dwehſele panahze meeru, bet winna meesas no wiſſa, fo bija peedohſwojis, ta bija pahrnemtas, fa kruhſchu apſveſchanas pehz nespahje baſnizā tilt. Wiſch ſwehtdeenu pawaddija kluſsumā ar DEgewa luhgſchanahm,

jo ne ar sawu mahſu, — wiina laulata braudsene jau preefſch
kahdeem gaddeem bija mirruſi, — par sawahm bedahm wiach
nebijs runnajis.

Mandagā ſpirgts pajehlahs no gulluweetas. Wehl nebija
parwiffam apgehrbees, kad nomannijs, fa mahſai un deenestes-
meitai jau prezzi-kambari papilnam darbs ar pahrdohtchanu un
prezzi ſatihſtichanu, ta fa wiach ſteidsahs tahn nahkt palihgā,
un tapatt zaur wiſſu deenu pirzeji nahze bes mitteſchanas.
Mahze arri laudis wezzus parradus eemakſaht, us fo nemas
wairſ nebija zerrejis, nahze aibſildinadamees, fa agraki naw
mafkajuschi, bet itt us ſcho deenu teem tik eespehſchana tiffuſi,
ſawu parradu lihdsinaht, tee nu ne-eſſoht warrejuschi kaweht
ilgaki, ta fa Loestam bija ja-atsihſt: tas irr no ta KUngā ta
gahdahts! Tik beesi tannī deenā laudis nahze, fa Loefis ar
ſawejeem puſſdeenā ne paehſtees nedabbuja, bet tik drufku
ſapejas eedſehre. „Zik nu bija ſapateiz DEgewam, kad wehl
walkarā veekuſſuschi warreja apſehſtees pee walkarina un DE-
gewam gohdu dohdami ſtiprinatees ar DEgewa dahnahn! Ne
preefſch tam ne pehz tam weenā deenā tik dauds pirzeju
bijuschi fa to deenu, un kad tee pahrſkaitiſa to naudu, kas bija
eenahkuſi, tad riktigi bija 600 dahlberi, tik dauds, fa oht-
deenā Loestam bija ſamakſa.

To iſſarts warr noprast, fa nu Loesta ſirds bija pilna
pateiſchanas un zerribas un fa nu wiſch ſtiprinajahs ſawā
patauſchanā us DEgewu, fa tas arri us preefſchu wehl palih-
dſehs. „Zik tas irr mihiſch un uſtizzamis KUngis,” wiſch ſazzija
ſawā paſſemmibā, „kas par wiſſu paſauli ſinnadams un waldi-
dams, arri man nabbagu nezeenigu zilwezianu naw aifmiriſi,
bet tik brihnischkiſi Sawu apjohliſchanu peepildiſiſ: „Peſauzi
Man behdu-laikā, tad Es tew gribbu iſraut un tew buhs
Man gohdaht.” Zik wiinam ſullainu un wehſtneſchu, fa
ſimteem ſchinnī weenā deenā warrejis ſinnoht, lai woi pehrk
fo pee Daniela Loesta, woi rehkenianu lihdsina woi wezzu par-
radu!” — Kad Loefis no ta ſtahſtija, fo wiſch ſchinnī deenā
bija peebſhwōiſiſ, tad tam aſſaras bija azzis un wiſch ſazzija:
„Ak taru mihiſlu uſtizzamu KUngu!”

Ohrdeenas rihiā wiſch iſmakſaja tohs 600 dahlberus,
bet pirzeju atkal ſanahze tik dauds, fa treſchdeenā tohs 500
dahlberus warreja nonest braugam, kam tee us pierktu mahju
bija waijadſigi. Treſchdeenā atkal tik dauds eenahze, fa tohs
500 dahlberus pee bahrinu-teefas zettortdeenā par ſawu
weſeli warreja eemakſaht, un zettortdeenu wiſch ſadubbuja ar
pahrdohtchanu 400 dahlberus, kas peektdeenā tam paſſhſtamam

bija salihdsina, kas tohs wianam bija aisdewis, bet kam nu vaſcham tee bija waijadsigi pehz prezzi-nomafafchanaſ. Beekdeenā arri tee 300 dahlderi wehl tifke rohkā, kas jestdeenā winna aīgahjuſcha drauga atraitnei bija atdohdami, kas ar to behru-waijadsibas gribbeja mafah.

Kad nu pehz 5 tahdahm brihnijchfigahm deenahin, fā Loests ſawā muhſchā wehl nebijs peedſhwoſiſ wiſch wiſſus parradus lidſtajis ſawu naudas-krahjumu pahyſkaitija, tad ne 3 dahlderi pilni neatlifke. Bet nu tomehr wehl 300 dahlderi bija waijadsigi, ar fo taſ jaunas prezzes mafah, fo paſs bija jau eepreekſchā noſirgiſ. Winsch ſinuaja, ka tā fā allashchin, festdeenā pulkſten t̄chetrōs pehz puſſdeenaſ tas wihrs buhſ klah, kam tee bija jamakſa. Un nu par brihnumu it fā pagahjuſchās deenās prezzi-kambaris paſtahwigi bija bijiſ lauſchu pilns, tā nu neweens nerahdiyahs, lai gan zittahm reiſehm tomehr pehz kahdas maſakas waijadsibas allashchin kahds pirzejs atgaddijahs; ſcho reiſ ne leels ne maſſ nepeegahje.

Kad nu Loests nebuhtu ſpehiſiſ mafah, tad wianam no ta neween fauns un nelabba ſlawā un pehz arri ſkahde buhtu zehluſchees, bet wianam arri tadehl to eedohmaht nahze gauschi gruhti, ka tas wihrs, kam ta nauda nahzahs, nebijs wiſ turriſ wihrs, bet kam tee 300 dahlderi bija nohtigi waijadsigi un kas tohs nebabbujiſ pats warreſa eefriſt leelās behdās. Tomehr winsch gaidiſa DEgewam padeweess. Jau pulkſtenſ pehz puſſdeenaſ noſiſte trihs, — neweens graſiſ tannī deenā nebijs peenahzis. Aiseet wehl weerendeel-, aiseet puſſtunda, Loests jo gruhti no puhschahs us DEewu. Jau ſeenaſ-pulkſtenſ noſiſhme trihs weerendeelus, tad ſlaudſina pee durwiſ. Kad winsch uſſauz, lai eenahf, wezzene kahda atweer durwiſ un praſta, woi Loesta-kungs mahjās? Tē jau es eſmu, wiſch atbild, fo labbu gribbat? — Us to wezzene ſafka: „Redsat, kungs mihlais, es tē nahburgōs dſhwoju weena patti kehka-kambari un man nu eemafahſt masums naudas. Es juhs mihlī luhgtohs, ka juhs man to glabbatu, jo kamehr ta nauda pee mannim, es neweenu nafti nedabbuju meerigi pahrgusleht.“ „Nu, es to nemſchu un jums augliſ mafahſchu,” atbildeja Loests. „Nē, no DEewa puſſes,” wezza ſeewina atſauzahs, „augliſ es nekahroju.“ „Tomehr,” ſafka Loests, „leezibas ſihme jums jadohd, — mehs eſham mirſtami zilveki. Zif naudus buhſ eeraſtiht kwihiſinā?“ „Buhſ 300 dahlderi,” wianā atbild; „paleezeet druſku ween wehl mahjās, es to naudu tuhdalin jums atneſiſchu.“ Loests no raftia kwihiſinu un wehl naw ſimiltis uebehris, jau wezzene

atkal klaht ar 300 dahldereem, tohs isberr us galda, sanemm to sihmi un aiseet firfnigi pateifdama. — Un tuhdal arr tas wihrs klaht, kam tec 300 dahlberi ismakkajami. — Ta schi no DEgewa schehlastibas svehtita neddelka nobeidsahs un Loests firdspreezigi un firdspasemmigi DEgewam pateizis pehz pahrzeestahm gruhtahm deenahm itt saldi dabbuja isdusseht.

Kad svehtideenā zaur DEgewa wahrdeem svehti eepreezi-nahts no basnizas pahnahze mahjās, tad tur winnu sagaidija pasihstams kohpmannis no Schlefas, gohda-wihrs, wahrdā Richters. Tas winnam saffa, schim effoht jaet us sawu dstimteni, winsch nu wairb bes skahdes Berlinē sawu andeli ar tahm pafchahm prezzehm, kas Loestam bija pahrdohdamas, newarroht pats paturreht, winsch schim wissu sawu prezzu padohmu gribboht pahrdohht. Loests atbild, winsch to labprahrt gribboht panemt, bet maksiht scho reif nespehloht. Richters saffa: Es juhs pasihstu, un tadeht neween pehz maksas juhs nespeedischu, bet pawissam jums atlauju, kahdā laikā juhs warrat un gribbat maksiht. Loests virmdeenā Richtera padohmu pahrluhkojis, ar winnu salihgt un to paschu deenu wissu pahrwedd sawā prezzi-kambari, kas iegahjuschā neddelā bija valizzis par dauds istukfchohts. Un DEgews palihdseja, ka winsch drihs Richteram wissu parradu warreja lihdsinahnt un labprahrt to skahdi warreja peezeest, kas winnam zaur to galwoschanu par teem 600 dahlvereem bija usgahjusi.

Mihlais lassitajs, kaut kahds un kaut kur buhdams, mett drusku meeru un pahrdohma, ka DEgews scho ustizzigu kristigu wihru waddijis, kas nu jau ilgi eegahjis muhschigā gohdā. Woi tad tu sawā dīshwoschanā tahdu schehloschanu, tahdu ne-gaeditu palihdsibu nebuhtu panahjis? Woi ta muhschiga Schehlotaja rohka pa-ihsinata, ka Winsch newarretu palihdseht, ka tew newarretu palihdseht? Nekahdā wihsē! Nesraitamas ta wissupehziga un pateefiga DEgewa apsohlischanas un dauds tubkstoschi pateefigi DEgewa behrni, kas us sawu DEgewu un PEstitajui tizzedami palahwuschees, wissōs laikōs un wissās weetās, mums leezina: tas Kūngs irr palihdsejis, tas Kūngs palihds un tas Kūngs jo prohjam palihdsehs lihds pasaules gallam!

Tas, kam wissa warra debbesis un wirs semmes, Tas Pats, kas Sodomu un Gomorru negribbesa famaitaht desmits taifnu deh! (1 Mohs. 18, 32.), tas arri muhsu laikōs to Saweju deh! daschu viləsatu un daschu semmi glahbis no famaitaschanas. Winsch sawu palihdsibu ifkatram parahdihs, kas sawa Schehlotaja aizinaschanai paklaufihs: Nahzeet iħurp

pee Mannim wissi, kas juhs behdig'i un gruhtfördigi effat, Es
juhs gribbu atveegsinaht.

Muhstu tizzigais Loests itt lohti ilgojahs pehz sawas
atraifischanas, jo wairak pehdigds gaddos, fur winnam arri
meesas wainas peestahjahs un winsch tik fruhtains paliske, fa
elpes peetruhke. Bes mitteschanas DEgewu luhgdams un pastah-
wigi sawu tizzibu un zerribu apleezinadams winsch peekuñis
sawu galwu noliske un 8ta Janwar d. 1821ma gadda sawu
garru nodewe sawa Debbefu-tehwa un PEstitaja rohfäss.

Tas KÜngs lai muims schehligi palihds, schi taifna gah-
jumu un muhschagallu usluhfoht un winna pehdahm pakkal-
dshtees!

„Manna stunda nenahkuñi,” —
Sirds tas tew par mahzibu,
Kad tu mekle noſkummuñi
Isbailes ſew glahbschanu.
Wehl brihtinu pazeetees,
Pazeetigam iſdohjees!

Kad tew behdas wirſu krahjahs,
Naſtis, deenās wahrdsina,
Kad noſpaidoht tew peestahjahs
Gruhtha peemekleschana, —
Kunga wahrdu peeminni
Un tad gallu nogaidi.

Kad tas preeka-wihns pagallam,
Wifſi traufki tuſchotı,
Lai gan buhtu tee lihds mallahm
Bijuschi peepilditi,
Kad wiſs padohms iſnihjis,
Tad tas Kllngs buhs peegahjis.

Kad ar deenahm peeau g behdas
Un wiſs palihgs pasuhdahs,
Tad nemannoht Winna pehdas
Jau tew isglahbt tuwojahs,
Jo mums lihds irr ſkumdinahs
Winna ſcheligs, mihligs prahs.

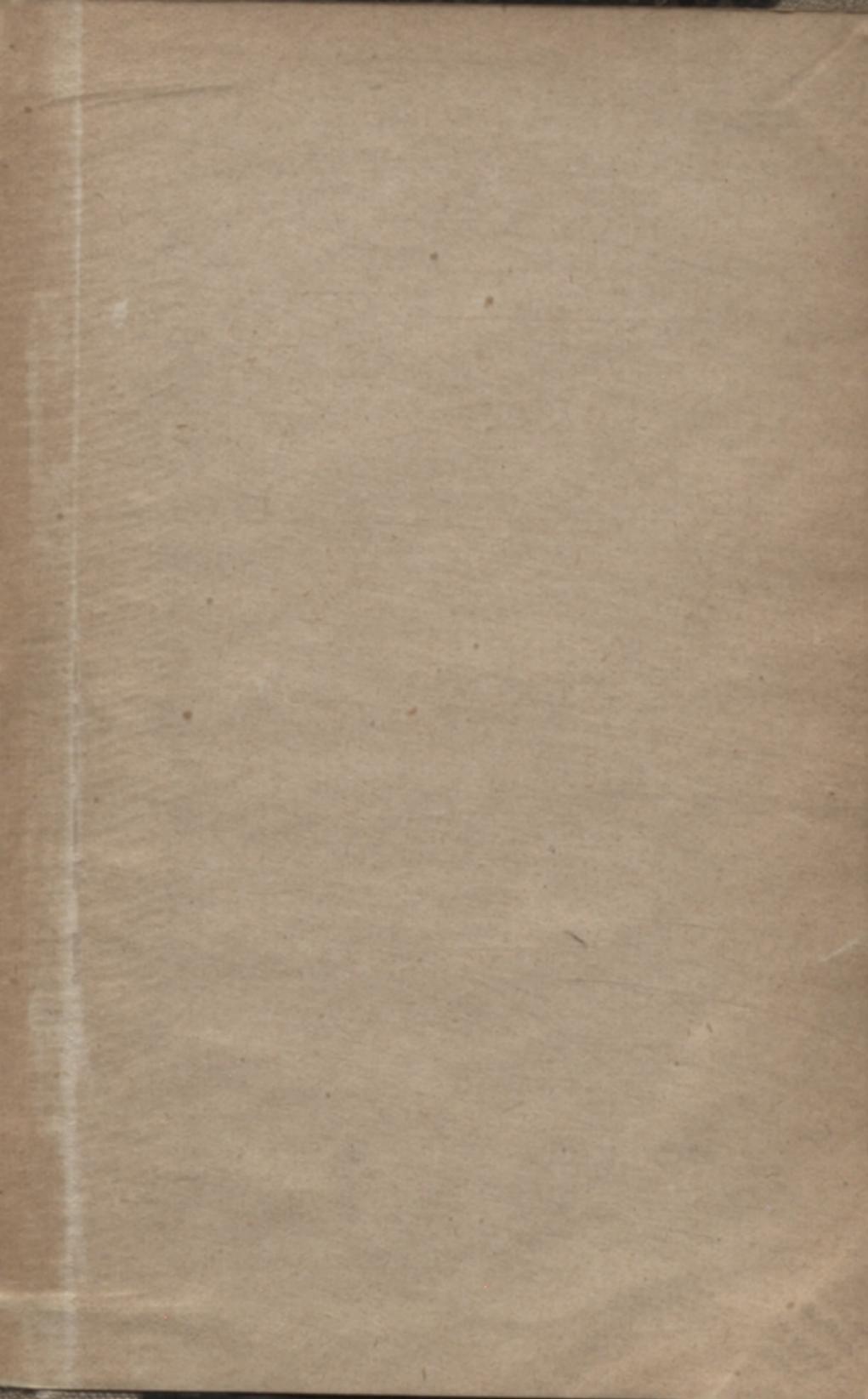
Winſch jau, — to mehs ſinnam teesham,
Newalda ar bahrſibu;
Kad mehs pazeetigi zeſcham,
Paſtahwam ar tizzibu,
Winſch, fo ſohlijs, padarrihs,
Winna stunda atmahgihs.

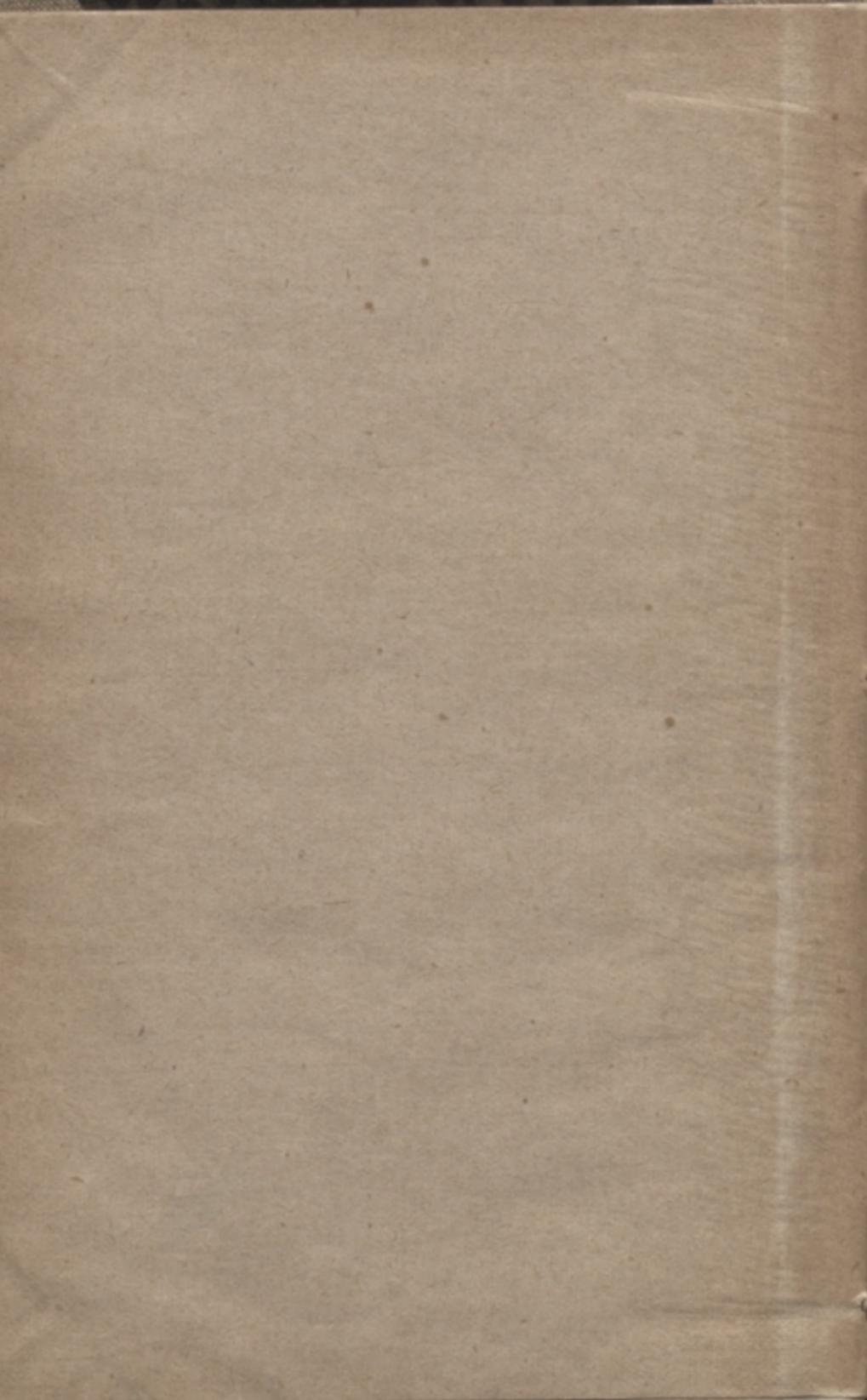
Woi tu waiza, kad ta nahzīhs? —
Kad kad tew par labbu buhs!
Jo tas wahrds, ko Winsch irr fazzijs,
Pateesi peepildihts kluhs.
Jeeti, tizzi, nogaiidees, —
Wijs pa gohdam isdohsees.

Af zif buhs ta fiunda svehta,
Kad pats beidsams eenaidneeks,
Vatti nahwe uswarreta,
Un panahkts buhs muhschigs preeks!
Gals tad wijsahm waimanahm,
Sawam Jēsum peederram!

YC 5919

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0310050644